

Universitätsbibliothek Paderborn

**Disputationes|| ROBERTI BELLAR-||MINI E SOCIETATE
IESV,|| DE CONTROVERSIIS CHRISTIANAE|| FIDEI,
ADVERSVS HVIVS TEM-||poris Hæreticos,||**

Tribus Tomis comprehensæ.||

DE CONCILIIS, ET|| ECCLESIA MILITANTE,|| QVATVOR LIRBRIS||
COMPREHNSA.||

Bellarmino, Roberto Francesco Romolo <Heiliger>

Ingolstadii, [1599]

VD16 B 1607

XIV. Ecclesiam non posse errare.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-53873](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-53873)

tem. Et Matth. 10. *Omnis, qui negauerit me coram hominibus, negabo eum coram Patre meo.* Ergo implicat contradictionem, Ecclesiam esse, & carere omnino forma visibili, nisi ponatur extra mundum, vbi nunquam sit necessarium fidem confiteri.

CAPVT XIV.

Ecclesiam non posse errare.

SUPEREST vt probemus, Ecclesiam non posse errare vllō modo, etiam non apostatando à Deo. Et tamē prius paulò diligentius explicanda sententia aduersariorum, & nostra.

CALVINVS igitur dicit, istam propositionem: *Ecclesia non potest errare*, esse veram, si intelligatur cum duplici restrictione. **P R I M A** est, si Ecclesia non proponat dogmata extra Scripturam, id est, si reiiciat traditiones non scriptas, & solum proponat fideliter quæ habentur in Scripturis. **S I** autem quæras, an certi simus, quòd Ecclesia proponet semper fideliter, quæ sunt in Scripturis: **R E S P O N D E T**, Ecclesiam semper proponere fideliter, quæ habentur in Scripturis, in rebus necessariis ad salutem, non tamen in aliis, ac proinde semper remanere in Ecclesia natos aliquos errorum.

S E C V N D A restrictio est, vt illud: *Ecclesia non potest errare*, intelligatur de sola Ecclesia vniuersali, non autem extendatur ad **Episcopos**, qui sunt Ecclesia representatiuè, vt nostri loquuntur; quilibet enim Episcopus gerit personam suæ Ecclesiæ particularis, & proinde omnes Episcopi gerunt personam totius Ecclesiæ; ita habet Calvinus lib. 4. cap. 8. §. II. 12. 14. 15. maioris institutionis, & in minore institutione, cap. 8. §. 146. 148. 149. & 150. vbi tamen mendaciter & fraudulenter explicans sententiam nostram, dicit, nos asserere, Ecclesiam non posse errare, siue vtatur verbo Dei, siue non; cum tamen ipse non ignoret, nos non loqui de verbo Dei absolute, sed tantum de verbo scripto, ac dicere, Ecclesiam non posse errare; siue proponat, quæ habentur in Scripturis, siue dogmata extra Scripturam.

N O S T R A igitur sententia est, Ecclesiam absolute non posse errare, nec in rebus absolute necessariis, nec in aliis.

RR

quæ

quæ credenda, vel facienda nobis proponit, siue habeantur expressè in Scripturis, siue non; & cum dicimus, Ecclesiam non posse errare, id intelligimus tam de vniuersitate fidelium, quam de vniuersitate Episcoporum, ita vt sensus sit eius propositionis, Ecclesia non potest errare, id est, id, quod tenent omnes fideles tanquam de fide, necessariò est verum & de fide; & similiter id, quod docet omnes Episcopi, tanquam ad fidem pertinens, necessariò est verum & de fide.

HIS explicatis, probatur hæc veritas. PRIMò, de Ecclesia vniuersa, vt continet omnes fideles, ac primùm ex illo *Tim. 3. Ecclesia Dei est columna, & firmamentum veritatis.* RESPONDET Calvinus, Ecclesiam dici columnam & firmamentum veritatis, quia conseruat tanquam fidißima cultus prædicationem verbi Dei scripti, non quod in nulla re errare possit.

AT CONTRA; nam imprimis hoc modo officinæ Librarium essent columnæ veritatis, quæ diligentissimè custodiunt omnes Scripturas; deinde Apostolus non meminit hinc Scripturarum, sed simpliciter dicit, Ecclesiam esse columnam & firmamentum veritatis. PRÆTEREA, multò amplius est, esse columnam, quam simplicem custodem; nam columnæ innititur domus, & ea remota, cadit. Sic igitur Apostolus vocans Ecclesiam columnam veritatis, vult significare veritatem fidei, quoad nos, nisi Ecclesiæ auctoritate: & verum esse quidquid Ecclesia probat, falsum quidquid illa improbat. Adde, quòd etiam Ecclesia fuit columna, quando non erant Scripturæ, ex quo sequitur, non dici columnam propter custodiam Scripturarum. DENIQUE, si de custodia ageretur, meliùs arcem, quam columnam Paulus comparasset Ecclesiam, nec enim columnam, sed arcem libros custodiunt.

PRÆTEREA SECUNDO, Ecclesia gubernatur à Christo, tanquam à capite & sponso suo, & à Spiritu sancto, tanquam à anima, vt patet *Ephes. 1. Ipsum dedit caput super omnem Ecclesiam, quæ est corpus ipsius.* Et *Ephes. 4. Vnum corpus, & vnus spiritus.* *Ephes. 5. Vir caput est mulieris, sicut Christus caput Ecclesia.* Ergo si Ecclesia in dogmatibus fidei, vel morum erraret, Christo & Spiritui sancto error tribueretur. Quod circa Ioannis 16. Dominus ait: *Spiritus Veritatis docebit omnem Veritatem.*

Respon

Respondet Calvinus, Christum & Spiritum sanctum docere Ecclesiam omnem veritatem simpliciter necessariam, semper tamen relinquere aliquem næuum. Neq; sequitur, tribui propterea Christo, aut Spiritui sancto errorem, sicut eis non tribuitur ignorantia, quæ sine dubio aliqua est in Ecclesia.

RESPONDEO, sicut vir, qui est caput mulieris, non tenetur remouere ab vxore omnem ignorantiam, tenetur tamen remouere omnem errorem, ex quo magnum aliquod malum oriatur, licet vxor excusetur per ignorantiam; ita etiam Christus tenetur remouere omnem errorem ab Ecclesia, ex quo magnum oritur malum, talis autem est omnis error circa fidem. Nam magnum est malum, quod Ecclesia falsa fide Deum colat, cùm præcipuè cultus diuinus in Fide, Spe, & Caritate consistat, vt Augustinus docet in Enchiridio, cap. 3.

TERTIO, obligamur sub anathematis pœna, credere Ecclesie in omnibus, vt patet Matth. 18. *Quod si Ecclesiam non audierit, sit tibi velut Ethnicus & Publicanus*: & Concilia omnia dicunt anathema non assentientibus Ecclesie decretis: at iniquum esset, sub tam graui pœna obligari ad assentiendum rebus incertis, & interdum falsis.

RESPONDET Calvinus, ideo Christum iussisse, vt Ecclesiam audiremus, quia sciebat, Ecclesiam nihil docturam extra verbum Dei scriptum. AT CONTRA; nam, vt omittam plurima, quæ diximus in disputatione de traditionibus: vera Ecclesia docet, epistolam ad Romanos esse verbum Dei, epistolam ad Laodicenos nõ esse verbum Dei; & idem de Euangelio Marci & Nicodemi, & similibus dici potest, quæ nusquam scripta sunt; non igitur est verum, Ecclesiam nihil docere extra verbum Dei scriptum.

QUARTO, Ecclesiam esse sanctam, docet Symbolum Apostolorum, ista autem sanctitas propriè in professione dogmatum consistit; ergo Christiana professio nihil continet, nisi sanctum, id est, verum, quoad fidei doctrinã, & iustum, quoad præcepta morum, & in hoc reuera excellit omnibus professionibus Philosophorum, Ethnicorum, Iudæorum, Hæreticorum: Omnes enim habent dogmata aliqua falsa admista veris.

RR 2

QUINTO,

QVINTO, si esset vera Caluini sententia, maxima pars dogmatum fidei in dubium reuocari posset; nam multa sunt de fide, quæ non sunt absolutè necessaria ad salutem. Sanè credere historias Testamenti veteris, vel Euangelia Marci & Lucæ esse canonica scripta, immò vllas esse diuinas Scripturas, non est omnino necessarium ad salutem; nam sine hac fide multi saluati sunt, antequam Scripturæ scriberentur, & postea tempore noui Testamenti, multæ barbaræ nationes, de quibus scribit Irenæus lib. 3. cap. 4. At hoc est absurdissimum, nec vlllo modo admitteret Caluinus posse dubitari de Scripturis; non igitur verum est, solùm in rebus necessariis ad salutem, Ecclesiam non posse errare.

Probatur VLTIMO ex Patribus, qui, vt supra ostendimus in quæstione de iudice controuersiarum, omnes ad Ecclesiam prouocant in quæstionibus fidei quibuscunque; quæ certè nullo modo facerent, si Ecclesiam falli posse existimerent. TERTULLIANVS lib. de præscript. Age, inquit, omnes Ecclesia errauerint, nullam respexerit Spiritus sanctus. AVGVSTINVS lib. I. contra Cresconium, cap. 33. Scripturas à nobis tenetur Veritas, cum id facimus, quod vniuersam placuit Ecclesia, quam ipsarum Scripturarum cõmendat auctoritas, et quoniam sancta Scriptura fallere non potest, quis quis falli metuit huius obscuritate quæstionis, Ecclesia de illa consulat, quam sine vlla ambiguitate sancta Scriptura demõstrat. Et epist. 118. Disputare contra id, quod vniuersa Ecclesia sentit, insolentissima insania esse dicit.

Iam quod etiam Ecclesia repræsentatiuè non possit errare, probatur PRIMO, quia si omnes Episcopi errarent, totam etiam Ecclesia erraret, quia tenentur populi sequi suos Pastores, dicente Domino, Lucæ 10. Qui vos audit, me audit. Math. 23. Quæcunq; dixerint, facite. SECUNDO, ex epistola Concilij Ephesini ad Nestorium, vbi cogitur Nestorius, Ecclesie satisfacere velit, iuramento confirmare, se ita sentire, vt sentiant Orientis & Occidentis Episcopi. Item ex Augustino, qui lib. I. de Baptismo, cap. 18. vocat decretum Concilij generalis Ecclesie vniuersæ consensum; & meritò, nam Ecclesia non docet, nec decernit quidquam, nisi per suos Pastores, sicut quodlibet corpus per suum caput. Vnde etiam 3. Reg. 8. congregatio Sacerdotum & Seniorum vocatur

mnis Ecclesia Israël. Et Chrysoſtomus exponit illud Matr. 18. *Dic Ecclesia, id est, Pralato.* Sed de his plura in materia de Conciliis.

CAPVT XV.

Soluuntur argumenta, quibus aſtruitur Ecclesia inuiſibilis.

SUPEREST, vt argumenta aduerſariorum diluamus. Ac primùm, Ecclesiam eſſe inuiſibilem, his testimoniis probant. Hierem. 31. Dabo legem meam in cordibus eorum, & ero eis in Deum, & ipſi erunt mihi in populum. Vbi Deus diſtinguit Ecclesiam noui Testamenti ab Ecclesia Testamenti veteris, quod illa fuerit cœtus quidam externus, & propterea habuerit legem ſcriptam in tabulis externis, & lapideis; iſta autem ſit populus quidam interior, & propterea legem habeat ſcriptam in cordibus. Idem habetur Lucæ 17. Regnum Dei non venit cum obſervatione: neque dicent; Ecce hic, aut ecce illic. Ecce enim Regnum Dei intra vos eſt. Et Ioan. 4. VENIT hora, & nunc eſt, quando veri adoratores adorabunt Patrem in ſpiritu & veritate. Ergo Ecclesia noui Testamenti non conſiſtit in aliquo ſigno exteriori, nec eſt alligata locis & cæremoniis corporalibus. Et Heb. 12. NON enim acceſſiſtis ad tractabilem montem, & acceſſibilem ignem, ſed ad Syon montem, & ciuitatem Dei viuentis, &c. Vbi comparat Synagogam monti Sinai viſibili & tangibili; Ecclesiam autem monti Syon ſpiritali. ITEM I. Pet. 2. Et ipſi tanquam lapides & ius ſuperadificamini domus ſpiritalis, ſacerdotiũ ſanctum, offerentes ſpirituales hoſtias Deo; at hæc domus eſt Ecclesia. Denique Ecclesiam eſſe, eſt articulus fidei; ergo non videtur Ecclesia, ſed creditur.

RESPONDEO ad primum locum, Hieremiam non conferre Ecclesiam cum Synagoga, ſed Testamentum nouum cum veteri, vt eo loco patet; & quamuis Testamentũ nouum propriè ſit caritas, quæ eſt lex in corde ſcripta, Testamentum vetus propriè ſit doctrina exterior, ſiue lex ſcripta in lapidibus, tamen non ſequitur, Ecclesiam noui Testamenti eſſe inuiſibilem; vt enim corpus cuiuslibet animalis viſibile

RR 3 est,